

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 360 Lel.

Fél évre 180 Lel.

Negyed évre 90 Lel.

Havonta 30 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta regge

Belmonte szerenádja.

Lassan nyílik a bayreuthi. A görbe ablaku, keleti stíli szerály háttérében a tenger kék vize csillog. Pálmák és narancsfák virágoznak az azurég alatt. Nehéz nyár lehet itt, szerelmes, füledt és möhön égő mozarti éjszaka. Belmonte lírai tenorja csendül, kezében táncoló és csipkés dallamot penget a gitár és nyomában pengenek lent az orkeszterben a vonósok. Édes flóták, vidám pikulák, piánós flittye cseng, valahol az égben hajbókol Mozart ur. aki karmester is volt, komponált is és muzsikált is, s aki a karmesteri pálcán, a kompozíción és a zenén túl: ember volt. Semmi több. Odafönt az égben pedig az ur jobboldalára került, mert úgy van valahogy beszoztva az égi reszorok között, hogy aki itt lent a földön az isten képmását viselte magában és azt próbálta, amit az isten alkotott, az a jobboldalra került, s azok, akik ben nem fogott tüzet a szikra, az esetek és az egyszerűek, azok, a baloldalon sorakoznak. A rivaldák mellett a szuffiták között és a félig nyílt bayreuthi árnyékában, a pálmálgetek és a narancsfák tövé-

ben, a szerály alatt pedig főlcsendül Belmonte szerenádja.

Csendül, csendül, szívbe csendül. Belehint a szivekbe és behint a szemekbe a vidám fájdalmat, a könnyes tréfát, a tragikus szépséget. Mert a tegnapi Mozart-premier, ennek az aradi nézőtérnek vidámság is volt, fájdalom is volt. Lehetne-e nem vidámsági és nem ámulni ezen a muzsikán és mindazon, amit ez jelent: az isten szikrájától lángot fogott teremfőzsenin, a csodán, hogy vannak könyvek és muzsikák, gondolatok és melódiák, történetek és alkotások, amiken nem fogott a gránát, amiken nem ömlött el a háborús gázok emberpusztító és a maszk alatt is orrot facsaró illata, amikre nem fröccsent rá a vér, amiken nem lüttött föl a Szent Konjunktura pecsétje és amik olyan örökéletiek, mint a biblia, vagy mint a fajfontartás? S lehet-e nem első morodni és nem elkönnyezni a fölt, hogy ezt a kulturát, ezt az áldást, ezt a csodát, vagy ezt az ajándékot nem adják nekünk minden nap, mert a mi sebeink fáj, minden nap gyógyr után véreznék föl.

Az aradi színház tegnapi Mo-

zart-premierje ezért volt könnyes fájdalom. Annak az intézetnek, amely itt a magyar szó örök zengésén át tolmácsolja napról-napra a világ legkitűnőbb agysejtjét, annak az intézetnek féltő módon kell önködmie azon a megkopott kifejezésen, amely a kultúra hagyományát jelenti. 150 esztendővel ezelőtt írta Mozart ezt az operát és 150 év után — közben úgy látszik nem történt semmi, — ezek a melódiák épen olyan csurránóan frissek, épen olyan szívből patakzóak, mint ezelőtt másfél évszázada, amikor kottalapra kerültek. A megborsózt és erősen fölemelt színházi és premierhelyárok dacára tegnap este zsufolt nézőtér tapsolta az Ur jobboldalát hajbókoló, törekény zeneszerzőt. Látnivaló, hogy nem a közönségben van a hiba, s hogy az aradi színházi szezon pangása még a fölemelt helyáron keresetül is meg törik, — ha a színház föladata magaslátára törekszik. Ha a díszletezőn és a fagottistán keresztül a karmesterem és a lírai tenoristán át, egészen az ekszkluziv igazgatói irodáig mindenkit az a tudat fűt, hogy tiszta kulturát kell produkálni, akkor ennek az intézet-

nek a vezetősége örömet fogja találni az aradi közönségben, az aradi kritikában és az aradi színházi mérlegkönyvben is. Arról az önszugesztelőről, hogy csak az operett és csak a tangli-tangli színesen hirdetett plakátja vonzanak, a legutolsó hónapban hidromszor tehetett le a színház igazgatósága. Az operett akkor is haldoklik, ha a bonvíván véletlenül nem veszi el a primadonnát és ha nem igazi muzsika, akkor is megbukik, ha a naturburs a fejetetején kóklerekde kéri meg az önállóan improvizáló szubrett kezét. Az aradi közönségnek már a jegyváltásnál is érezni kell, hogy ez a bérházak közé beépített muzsahallék mégis csak templom, ahova levett kalappal szokás járni, mert nem az igazgató, hanem Mozart, nem a primadonna, hanem Shakespeare és nem a naturburs, hanem Lehar szellemét fővegeljük meg.

Szeretnők nimá, hogy attól a pillanattól kezdve, amelyben Belmonte szerenádja csendült az aradi színpadon, új éra és új meglátások lilik majd sorozatos diadalukat. A gárda, a zenekar, a díszítők és a rendezők nagy serege áll az igazgatóság háta mögött, olyan

Tavaszi pillanatsfelvétel egy budapesti szabónőnél.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Budapesten nem akar kitavasodni. Napokon át eső, sár fekszi meg az utcákat, ernyő alatt csoszognak az emberek, fázósan, kedvetlenül húzódnak a télikabátgallérokba. Illuziót keltő szép lábak elvesznek az ormóltan sárcipőkben, a vékony liarisnyákon apró sáfröccsök éktelekednek. Még a belvárosi szabónő elegáns kis szalónjában is bő cipők hevernek a prémes kabátok mellett, esőtől ázott „tavalyi“ kalapok gyűrődnek a fotellekben. — Egy szöke szépség, erősen sztrák akcentussal beszél, alkuszik, méltatlankodik, mialatt drapp toalettiét próbálja. Finom, hajszálvékony recsecsipke vállu ingében úgy áll a tükör előtt, mint egy haragos Brunhilda.

— Hogy haragszik liebes Freuleinkém, — csitítja a szabónő. — Persze, mert tudja, hogy amikor haragszik, nagyon megszépül. Kipigul az arccskája

A Freulein ügyet se vet rá. Rendelkezik:

— Mindkét oldalra kérem a sleifnt.

— De ha nem divat, csak az egyik oldalon. Tavaly viselték két oldalon — erősködik a szabónő.

— Az idén minden disz és ruháranc; vagy hullám egyik oldalra jön.

A Freulein nem enged, felvágják a szüken végződő, bokáig érő szoknyát és mindkét oldalon, deréktől az aljáig beleékelik a sleifnt.

Most következik a kabát. Ingszerűen esik le a csipőre, ott egy keskeny öv fogja össze.

Ezt már az angol szabász próbálja. Kéri a disz-zsinórokat.

— Egész délelőtt szaladgáltam a belvárosban, míg megfelelő szint kaptam — panaszkodik a varrónő és lehengereli a selyemzsinórt.

— Mibe kerül? — Kérdi most már csendesebb, küssé szorongó hangon a Freulein.

— Ötszáz korona métere

— Ah, magának mindent olyan

drágán számítanak fel. Ez horribilis.

— Hát nélkülözzük a zsinórt. Tegyük a helyére selyemtűzést.

— Ugy is jó — sóhajt a Freulein csendesen és többé szavát sem hallani.

Nyílik az ajtó. Belép egy jól táplált, vidám fiatalasszony az édesanyjával. Kiválasztanak egy ruhát, mely sétához, látogatáshoz egyaránt megfelel, de még ősszel is viselhető prémgallérral. Sokáig nézegetik a küssé lilásba játszó sötét ruhát, melynek bokáig érő szoknyája alig vet ráncot és szüklül lefelé. Kabátja lezséren ereszkedik a csipőre, ujjal szélesre tágnulnak, a kabát elején nyitott fehér csipkezsabók buggyannak ki nyaktól övig. A kabát köröskörül keskeny vöröses selyemmel szeggett, de alja csipőtől derékig, ujjal csaknem könyökig ezüst-bronzal himzettek. Ez a modellek modellje, a spanyol bolero fejedelmi kombinációja.

— A himzést külön számítjuk fel — szól közbe óyatosan a szabónő.

— Huh. — borzong a fiatal asszony.

— Harmincezer korona kézzel himezve.

— Csínáják géppel — sóhajt a fiatal asszony lemondóan és termetes alakját átengedi a mértékvevőnek.

Egy élénk hölgy estiruha iránt tudakozódik. Megnézi a legújabb, festett modelt. Éltékzöld selyem lezsér derék, se ujj, se váll, fél kebelig dekoffetált, csupán egy zöld gyöngyosor fut fel a vállon át és leereszkedik a hiáton, hogy a derekát összetartsa. A derék csipőre ér, ott egy öv foglalja össze a szoknyával, mely krinolinyszerűen ráncos, csipkével behuzott; olyan, mintha ezüstből volna. — Elöl egy zöldbárony szalagcsokor fejezőalakban élénkíti, a szalagok lefutnak a szoknya aljág.

Egy idősebb dáma ötlet be az ajtón, melléte a fiatal leány minden iránt érdeklődik, mindennek örül, mindent szeretne megvásárolni. Kiválasztanak egy egyszerű ruhát, melynek matrózbluza a dereka. Csaknem lecsúszk...

anyag, amely vidéken először mert megpróbálkozni egy Mozart-opera arányaival, nemcsak próbálva, de érett és kész sikerre víve a főladatot. Van anyag és van izlés és mi reméljük hinni, hogy a tavaszi nap sugar, amely fényben és könnyedségben, szépségben és áldásban egy a Mozarti melódiákkal, új korszakot jelent az aradi színház programjában. Belmonte szerenádjá vezesse be az igazi kultúra és a tiszta művészet zengő és aranyos akkordjait az aradi színház falai közé!

Szemétdombok az Óvár-téren.

(A város és a rendőrség szigorú intézkedése.)

Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy a város az Óvár-teret házépítés céljaira akarja felhasználni. Ugyanekkor rendeletet bocsájtott ki, hogy az Óvár-teret mélyebb helyekre kizárólag földet vagy építési törmelékeket szabad a város lakosságának hordani, amelyeket a város a feltöltés céljaira használna. Dr. Angel István polgármester ma kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy meggyőződött arról, hogy a város közönsége nem repektálja a tanács rendelkezését, mert szemetet és könnyen rothadó anyagokat hordó szekérszámra a jelzett helyre a közönségnek ez a ténykedése nemcsak megakadályozza a város vezetőségének tervét, hanem visszataszító látványt nyújt a kiöntött rengeteg szemét az Óvár-téren, ahol nagy forgalom bonyolódik le Arad és Ujvárad között s a rothadó anyagok párolgása különösen a mele-

gebb idők beálltával rendkívül káros hatással van az egészségre. A polgármester átiratban kérte az államrendőrséget, hogy rendőri karhatalommal akadályozza meg a szemétnak az Óvár-térre való hordását s amennyiben valaki mégis odahordaná a szemetet, azt szigorúan büntessék meg. A

Budapesten drágulnak a házak

— Tőzsdebizományosok és bankárok vásárolnak össze minden ingatlant.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A tőzsdebizományosok, bankigazgatók s a tőzsde többi boldog nyertő, ingatlant vásárolnak, mert így akarják könnyen szerzett pénzüket biztosítani — magyarázza nagy fontoskodással az ingatlanforgalmi vállalat igazgatója. A tőzsdenyereségből természetesen elsősorban is olyan villát, vagy házat akarnak a boldog meggazdagodottak, a melyben üres lakás van. Az új lakásrendelet első részleteinek ismertetése óta, 25—30 százalékkal emelkedett az ingatlan ára. Ez az áremelkedés az egész vonalon megtörtént, de elsősorban is azokra a házakra vonatkozik, amelyekben nagylakások és üzlethelyiségek vannak s ahol az új lakásrendelet szerint, majd szabadon lehet a lak-, illetve üzletbért emelni.

Ez azután meglátszik az ingatlanforgalmi irodák üzletmenetén is. A múlt héten valószínűleg megrögzötték az irodákat s mindenki házat, villát, vagy telket keresett. A házkeresők vigyáznak arra, hogy villájukban vagy bérházuk-

felgyülemlett nem szilárd anyagból álló szemetet, vagyis nem a földet és az építkezési törmelékeket a katonalövölde mellett levő szemételepre kell hordani. Az államrendőrség a polgármester átiratára rendőrszót állított az Óvár-térre, hogy megakadályozza a szemét odahordását.

ban megfelelő üres lakás is legyen de legalább is olyan állami vagy közhivatal, amelyet az új lakásrendelet szerint ki lehet majd telepíteni. Az árak eszerint alakulnak, ha ugyan lehet alakulásról szó, mikor nap-nap után csak felfelé mennek az árak. Egy-két millió igazán nem számít és a múlt hét ingatlanforgalmi statisztikájában sűrűn szerepel a 25—30 milliós emelkedés is.

De ugyanez a helyzet vidéken, Pest környékén és különösen a Balaton két partján. Itt nyaralókat vásárolnak, elsősorban villát, s mindenestre úgy, hogy egész évre biztosíthassanak maguknak a tulajdonosok egy-egy nagyobb lakást.

Budapesten egy héten belül 36 ingatlan cserélt gazdát. Ez tekintélyes szám, mert bizony az elmúlt esztendőben hónapok alatt változtatott ennyi ingatlan tulajdonost. A múlt héten Budán tízenegy, Pesten pedig huszonöt ingatlan vándorolt más kezébe. A budai ingatlanok nagy része telek és villa, a pestiek között öt házrész,

két telek és tízenyolc bérház szerepel. A pesti oldalon a Dembinszky-utcában egy kétemeletes ház feles részben ötmillió háromszázezer koronába került. — Az Óriás-utcában egy földszintes ház 8 millió 800 ezer koronáért cserélt gazdát. A Szerencsen-utcában egyemeletes ház 12 millióért, a Dob-utcában 17 millióért, a Kmetty-utcában 20 millióért, a Kisdiófa utcában 13 millió 500 ezer koronáért, a Klotild-utcában 8 millió 890 ezer koronáért kelt el. A Havas-utcában egy háromemeletes házért 28 milliót fizettek. A Baros utcában egy kisebb házért 10 milliót és a Wesselényi-utca 18. számú ház 25 millióért cserélt tulajdonost. A vásárlók között a legobszúrabb neveken kívül sűrűn szerepelnek tőzsdebizományosok s a kisebb bankok is. Így a múlt héten vásárolt ingatlant a Gaea Bank-részvénytársaság, a Petrichevics György gomb- és fésűgyár részvénytársaság, a Budapestvidéki Kőszénbánya részvénytársaság és az Egercsehi Kőszénbánya részvénytársaság is.

Az ingatlanforgalmi irodák mindennek ellenére sem tudják kielégíteni a sok vásárló kérését. Van olyan, néhány hónap alatt felcseperedett tőzsdecsemete, aki két-három kisebb ingatlan vásárlására ad megbízást. Az árak természetesen még jobban rohiannak, soha nem ismert magasság felé. Így a Széna-téren egy földszintes házért, amelyben négy elfoglalható szoba van, 10 milliót kér a gazdája, Budán egy négyemeletes bérpalotáért 42 milliót, a pesti oldalon pedig a nyugati pályaudvarnál 30 milliót kérnek egy nagy bérházért. Ezekben van egy-egy üres, elfoglalható lakás is. Ugyanilyen ház, beköltözhető lakás nélkül már jelentékenyen olcsóbb. — Az Üllői-úton hirdetnek 30 millióért, 12 millióért is emefetes bérházat. A Bakáts-téren egy háromemeletes házat 20 millióért ajánlanak.

A nyaralók, villák és családi házak árai is az üres, beköltözhető lakás szerint alakul. Budán egy jobb családi ház, négy lakóra váró szobával 12 millió korona. Hűvösvölgyben, Farkasréten és a pestkörnyéki falvakban már roham lépésben tör fel az ingatlan ára. Hűvösvölgyben egy tiszobás főúri villáért 10 milliót kérnek. Itt van autogarázs is, de viszont nincs üres szoba. Egy másik villa öt beköltözhető szobával ugyan csak 10 millióba kerül a Hűvösvölgyben. Törökbalinton családi ház két beköltözhető szobával másfél millió.

Farkasréten háromszobás családi ház gyümölcsösrel nyolcmillió. Ugyanez Pilisen egy szobával már 700 ezer korona. Szentendréren hétszobás urilak, négy elfog-

alul és visszahajlik tenyérynél szélesen, fehér színű zsinórral van díszítve, a széles kézelő, a lágyan ömlő gallér, mely elől csipőig leszalad, ugyanilyen. A szoknya, mely alig ráncolódik s ép úgy van díszítve az alján, mint a kabátszerű dereka, bokáig érő. Nagyon egyszerű, nagyon praktikus és elegáns.

— Hogyan kell felvenni? — Kérdi a mama.

— Belebujva. Most minden ruha így kell felvenni. A kapcsok, gombok, sziccek eltűntek. Ugy öltöztünk kérem, mint a matrózok.

A sportruha egyszerű matrözbluz, széles gallérral, rövid japán szabásu ujjal oldalt félhasított. — Előlről nyakkendő zárja be a mély kivágást, melyből a gallér nyílik ki, mint a viráglevél és míg a vállon leesik, a hátán elkeskenyül. A bluz alját bizantikus himzés élénkíti, az egyik kebelnél is egy himzett motívum, az ujjakon is körös körül. Az elől, hátul berakott szoknya oldalai simák, csaknem testhez állók, zsebein himzett motívumok.

— Sétálni, délután, otthonra, látogatni egyaránt megfelelő. A

himzést külön számítjuk fel, — jegyzi meg a szabónő diszkrétén.

A leány elszontyolódik.

— De lehet a himzés helyett szegélyeket alkalmazni. Az még elegánsabb, mert egyszerűbb. Nyakkendőnek elég egy másfelméteres keskeny szalag. — vigasztalja őket tovább.

Erre mértéket vették. A mama kigöngyöl egy gyöngyös barna selyemruhát és komolyan tárgyal az átalakításról. Készülnek a husvétra, takarékosan, meggondolással. Aztán bemennek a Váci-utcába, nézegetni a kirakatoikat. Az emberek csoportba verődnek és úgy nézik a legújabb párisi modellt, mely „utánakészítve” forgalmi adó nélkül háromszázhatvan ezer korona.

Szőke viaszbaba erős, magas és karcsu termetét fűdi ez a sötét kék, selyemszerű matt szövethől készült kis műretek, melynek rövid boleroján a két kihajlásnál pirosbőrből kivarrt motívum élénkíti a sötét alapanyag komoly tónusát. Piros bőr szegélyezi a kabátot, az ujjakat, ez minden dísze. A szoknya bokáig érő, sima és szűk. Oldalán a berakott szárnyak földig ereszkednek. Mellette

egy rózsaszín selyemruha, testhez szabott, mélyen dekolletált, csipőjén élővirágcsokor-díszből ereszkedik le az uszály, mint az elkeskenyedő szalag. Mögötte, fekete-haju viaszbabán, fehér túllruha, krinolinszerű csipőin struccotlak puhán omlanak lefelé, térden alul érnek. A baba fején fehér gyöngyturbán, teteje selyemtüll, elől, a homlokán, egyiptomi stílusú fehér gyöngyűgyűrű.

A rózsaszín selyemruhás baba egy rózsaszínű kis szalmakalapot tart a kezében. Egyik fölcsapott karimáján rózsaszín rózsák tömör csokra, másik oldalán a tetejéről leomló rózsaszín matt selyem fátyol dusan hullik lefelé s az alját egyik oldalról és hátulról csipőig befűdi. Kezében tartja még terakotta-vörös, japánosan rövid nyelvű napernyőjét; fogantyújának vastag elefántcsontját keleti motívumokkal cifrázta ki a faragó. A diszhajtűnek és fésűnek befelegzett. Nyoma sincs többé a fülön simára kifésült hajhullámokban, már csak a fésűkereskedők fiókja mélyén találhatók. Ott várják türelmesen, hogy egy színész nő legújabb, de klasszikus szerepéhez előkeresse őket.

falható szobával és gyümölcsösével 4 millió korona.

A Balaton két partján vásárna ponként már hosszú kanavánok vándorolnak a parasztházak, vil-lák és nyaralóvadász lakásszerzők felé. Koszt vasz koszt f harci övöl téssel rohannak meg egy-egy ki-adónak hirdetett dísznólat, pad-lást vagy borospincét. — Mindent megvesznek, ami drága és — rossz. Mint a megvadult sasok rep kednek itt a Balaton háborgó vize felett a milliók. *Balatonföldvár-on egy hatszobás villáért 30 milliót kértek.* Volt egy ember, aki kifizette. Azt mondják, ez még jobb, mintha kosztba adják a bankót. — Balatonfüreden ötszobás villáért ötmilliót kérnek. A tulajdonos most válogat a jelentkezők között. Lehetőleg olyat akar, aki meg is érdemli ezt az előnyös vételt. — Szárszón. Keszthelyen, nem szólva az örökké friss és mindig új szenzációt tartogató Siófokról, ugyancsak 5—10 millió között kez denek tárgyalást. Azzal vigasztal ják a vevőt, hogy nyárra már egy kabin is ennyibe kerül.

A denunciáns.

(Eljárás Janovics Jenő rágalmazója ellen.)

Távirati jelentés alapján foglal-koztunk Janovics Jenő dr. clujji (kolozsvári) szingizgató ügyvé-vel, aki ellen egész csomó feljelen-tés érkezett, amely kémskedéssel és iredentizmussal vádolta a ko-lozsvári magyar színház igazga-tóját. A sigurantia kötelelesszere-rien bizonyítékokat kért a feljelen-tőktől, mivel azonban ezek nem tudtak dokumentumokkal szolgál-ni, a vizsgálatot az állambizton-sági hivatal meg sem indította. A mult hét folyamán ismét egy cso-mó hasonló tartalmu feljelenítés érkezett Janovics dr. ellen, sőt Poór Lilit, Bérczy Mihályt és Nascu Trajánt a szintársulat elő-kelő tagjait is megvádolta a felje-lentés. Mikor a „gyanusítottak“ minden irányban tisztázták magu-ka, érdeklődni kezdtek az irány-ban, hogy ki volt a denunciáns? Rá-jöttek, hogy ez dr. Csillag István volt budapesti postatanácsos, aki Janovics kolozsvári filmgyáránál volt igazgatói minőségben alkalmazva. Csillag, akinek havi nyolc ezer lei jövedelme volt, nem elége-dett meg ezzel és elhatározta, hogy kezébe kaparintja a filmgyá-rat, ha másképen nem, hát úgy, hogy Janovicsot denunciálásával tönkre teszi. Mikor sikerült az is-meretlen feljelenítő személyét meg tudni, a filmgyár jogtanácsosa íga-zolásra szólította fel Csillag dr-t., aki beismerte besugási tevékeny-ségét és védelmére azt hozta fel, hogy áttért a görög-keleti vallásra s tulzó sovíniszta érzelmei indí-tották az aknamunka megindításá-ra. Csillagnak, aki zsidó vallásu

volt, az ügyvéd ekkor kijelentette, hogy román nyelven veszi fel a jegyzőkönyvet, mire Csillag kénytelen volt beismerni, hogy egy szót sem tud románul és csak a magyar nyelvű jegyzőkönyvet tudja ellenőrizni. A felvett jegyző-könyvből megállapítást nyert,

Amerika kifizeti a német jóvátételt.

Kikapcsolandó a politika. — A francia felfogás még ismeretlen

Rómából táviratozzák: Az Amerikai Egyesült Államok ke-reskedelmi kamaráknak képviselői, akik a római nemzetközi ke-reskedelmi kongresszuson fogják az Északamerikai Egyesült Álla-mokat képviselni, részletes terve-zetet szándékoznak benyújtani Európa pénzügyi ujjaépítéséről. A tervezet szerint az Uniótvállalja magára a német jóvátételi köte-lezettséget, ha a szövetségesek ki-jelentik, hogy a jóvátételi kérdé-sből teljesen kikapcsolják a politika-i vonatkozásokat. A hír bár fantasztikusnak látszik, de a komoly alapot nem nélkülözi, mert az Unio bankárai, nagyiparosai és nagykereskedői kijelentették, hogy hajlandók kifizetni Francia-oroszának azt a 26 milliárd arany márkát, amit a francia kormány a németektől követel, azzal a fel-tétellel, ha Franciaország a kifize-tés pillanatától teljes érdektelen-ségét jelenti ki a jóvátétel kérdé-sében. Az Unio tehát beállna Franciaország adósának, de el-lenértékéül a francia-német vi-szony által a békét súlyosan ve-szélyeztető problémát akarja éljintézettné látni. A Tribuna, az olasz kormány félhivatalosa jelen-ti, hogy olasz körökben meglehe-tősen kételkednek a terv keresztülvitelében, mert nem hiszik, hogy a francia kormány egykönnyen lemond a következetesen fel-épített jóvátételi problémáról.

Egy újabb római távirat je-lenti, hogy a kereskedelmi kon-gresszuson ma hozta nyilvános-ságra az Unio egyik megbízottja a tervet és a tervnek máris sike-riült megnyerni a belga kormányt. Anglia hozzájárulása is valószínű és mivel a félhivatalos Tribuna fel-karolja a tervezetet, bizonyos az olasz kormány hozzájárulása is. A francia kormány magatartása eddig még ismeretlen. Az érdekelt hatalmak képviselői körében kijelentették, hogy a francia kormány visszautasítása bevállása lenne annak, hogy a francia kormány a jóvátételi kérdéssel politikai cé-lokat követ. A kongresszus mai ülésén szólt fel Teleszky János magyar delegátus, aki részlete-sen vázolta Magyarország pénzü-gyi és gazdasági helyzetét, szám-adatakkal világította meg a há-boru és a kommunizmus okozta károkat és kifejtette, hogy külföl-di kölcsön nélkül a magyar korona stabilizációja lehetetlen. Beszédét azzal fejezte be, hogy Ma-gyarország nincs abban a hely-zethen, hogy jóvátételt fizessen.

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt párisi jelentése szerint Poincaré felszólította Bonar Law angol miniszterelnököt, hogy nyilvan és határozottan járuljon hozzá a Ruhrakcióhoz, mert an-nak a célja csupán a versaillesi szerződés érvényesítése, azt pe-dig Anglia is aláírta.

Berlinből táviratozzák: A né-

met birodalmi kormány Washing-tonban Hughesnél előterjesztett ja-vaslataiban azt ajánlja, hogy az összehívandó nemzetközi gazda-sági konferencián a következő kérdések megoldásával foglalko-zanak: 1. Németország állítóla-gos mulasztásaival; 2. Németor-szág valóságos pénzügyi teher-bírását vizsgálják meg; 3. tisztá-zák a nemzetközi jóvátételi köl-csön lehetőségét; 4. a garanciák Kérdésével foglalkozzanak.

Londonból jelentik: A felső-házban Curzon külügyminiszter kívánságára az utolsó percben el-halasztották a mai ülésre terve-zett Ruhr-vitát. Politikai körök-ben azt mondják, hogy a berlini angol nagykövet tanácsára tör-tént az elhalasztás, aki helyesnek itéli, hogy az angol törvényhozás

addig ne foglaljon állást, amíg nem ismerik a belga kormány ja-vaslatait.

Londonból jelentik: Ismeretes, hogy a Times cikksorozatban fog-lalkozott Magyarország súlyos helyzetével és arra a következte-tésre jutott, hogy az utódállamok-nak feltétlenül engedniök kell a Magyarországgal szemben tanusi tott merev magatartásukból. A cikksorozatra Scotus Viator, — rendes nevén Seaton Watson, — hírlapi nyilatkozatban válaszolt és azt vitatta, hogy Magyarország szomszédjaival csak akkor lehet békességben, ha a jelenlegi ma-gyar kormányzat helyett visszatér az 1918. évi októberi forradalmi rezsím. Gróf Szapáry László lon-doni magyar követ a Timesben ve-zető helyen, nyílt levélben felel Seaton Watsonnak. A válaszban kijelenti, hogy Seaton Watson az állítólagos titkos informátorokra való diszkrét célozgatáson kívül kézzelfoghatóbb bizonyítékot nem hoz fel Magyarország katonai ké-szülődéseire s így választani kell Seaton Watson gyanusításai és a budapesti ártánt ellenőrző bizott-ság jelentése között. Seaton Wat-son a forradalmi rezsím visszatéré-sét ajánlja, amely a tapasztaltak szerint a törvénytelenséget, a eső cselékuralmat és az anarchiát írta zászlajára, s Kun Béla kezére do-gozott. Ha ez az ára a szomszéd-okkal való igaz jó viszonynak, akkor az összes magyarok nevé-ben meri állítani, hogy inkább le-

Aki az októbert akarja.

(Gróf Szapáry válasza Scotus Viatornak.)

Londonból jelentik: Ismeretes, hogy a Times cikksorozatban fog-lalkozott Magyarország súlyos helyzetével és arra a következte-tésre jutott, hogy az utódállamok-nak feltétlenül engedniök kell a Magyarországgal szemben tanusi tott merev magatartásukból. A cikksorozatra Scotus Viator, — rendes nevén Seaton Watson, — hírlapi nyilatkozatban válaszolt és azt vitatta, hogy Magyarország szomszédjaival csak akkor lehet békességben, ha a jelenlegi ma-gyar kormányzat helyett visszatér az 1918. évi októberi forradalmi rezsím. Gróf Szapáry László lon-doni magyar követ a Timesben ve-zető helyen, nyílt levélben felel Seaton Watsonnak. A válaszban kijelenti, hogy Seaton Watson az állítólagos titkos informátorokra való diszkrét célozgatáson kívül kézzelfoghatóbb bizonyítékot nem hoz fel Magyarország katonai ké-szülődéseire s így választani kell Seaton Watson gyanusításai és a budapesti ártánt ellenőrző bizott-ság jelentése között. Seaton Wat-son a forradalmi rezsím visszatéré-sét ajánlja, amely a tapasztaltak szerint a törvénytelenséget, a eső cselékuralmat és az anarchiát írta zászlajára, s Kun Béla kezére do-gozott. Ha ez az ára a szomszéd-okkal való igaz jó viszonynak, akkor az összes magyarok nevé-ben meri állítani, hogy inkább le-

mondanak arról a megfizetés jó- viszonyról. Azonban azt sem hi-zi, hogy a magyarországi bolse-vizmus visszatérése akár a kisán-tátnak, akár Európának érdeké-ben állna.

Hogy áll a leu?

Március 22-én fizettek 100 lelért: Párisban 7-35 frankot Budapest 2000 külföldi 2400 belföldi koronát. Bécsben 33500 koronát.

A város földjei.

(A miniszter elrendelte a feül-vizsgálatot.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a város vezetősége kérvény nyel fordult a földművelésügyi mi-niszteriumhoz, hogy mentesítse a kisajátítás alól a város háztartásá-hoz szükséges területeket. A föld-művelésügyi miniszterium leírat-ban értesítette a megyei agrárre-formbizottságot, hogy vizsgálja fe-lül azokat a földterületeket, ame-lyeknek mentesítését kéri a vá-ros, s amennyiben azok a város-nak tényleg nélkülözhetetlenek, akkor ebben az irányban tegyen jelentést. A megyei agrárreform-bizottság tagjai Papp Constanin városi gazdasági tanácsos kísere-tében ma délután meglátogatták a város kertészeteit és azokat a te-rületeket, amelyekre házakat szán-dékozik a város építtetni, vagy háztelkek céljaira akarja a köz-tisztviselők rendelkezésére bocsátani. A vizsgálat eredményéről a bizottság megteszi a felterjesz-tést, amelynek alapján minden va-lószínűség szerint az állam a vá-ros birtokában hagyja a kért föld-területeket.

Bat van a koszt pénzze!

(Nehézségek a budapesti pénz-placon.)

Budapestről táviratozzák: A bankközi forgalom mai kialakulá-sát erősen befolyásolta az a körül-mény, hogy a globban a rendezé-sel kapcsolatosan különféle ne-hézségek támadtak. A legfonto-sabb eset az, hogy Klug István fa-kereskedő százmilliós kötelezettsé-gének nem tudott eleget tenni és megszökött, ami fizetési zavarok-ba sodorta Magaziner Jenő egyez-ményes céget. Ez, valamint az a körülmény, hogy sokan tegnap nem fedezték kosztpénzszükségletü-ket, ma erős pénzigényléseket tá-masztott a piacon, ami a koszt-pénz árára drágítóan hatott. A kosztpénz ára ma 17 százaléki-g emelkedett. Ennek az a követke-zménye, hogy a rendezés sem ment simán és igen sokan lógva marad-tak az átvételnél. Majd csak ez-után fog elvárni, hogy mennyi eb-ben az insolvenca.

„Játébarlang lesz Magyarország.”

(Sok milliárdos kivitel ellenére állandóan esik a magyar korona.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A korona árfolyama állandóan esik, a kivitel pedig ezzel szemben igen nagy arányúvá vált. Az illetékes köröket meg lepte ez a lehetetlen állapot. Csak nemrégiben, éppen a pénzügyminiszter javaslatára, erőtetett exporttal kívánták stabilizálni a magyar koronát. Csak néhány nappal ezelőtt közvetítette a kormány tízmillió líra értékű gyapjukivitelét. A hollandusok 1500 vagon lisztet vettek és a kormánynak sikerült 1000 vagon cukrot is elhelyezni a külföldön.

Az illetékes körök és különösen a kormány már napok óta főleg ezzel a kérdéssel foglalkozik, a minisztertanácson is szóbahozták az ügyet, ahol azonban még nem alakult ki az egyöntetű vélemény arra vonatkozóan, hogy milyen sürgős és fontos intézkedéseket kell azonnal foganatosítani. Eppen ezzel a kérdéssel kapcsolatban a kormányhoz nagyon közel álló illetékes helyről a következő felvilágosítást kaptuk:

— A jelenlegi lehetetlen helyzet a nagy drágaság és a korona értékeltelenedése a tulhajtott spekulációra vezethető vissza. A budapesti értéktőzsde már hónapok óta csak a korona esésére alapítja üzletét. Súlyos és sorvasztó baj gazdasági helyzetünkre a közpénzügy is. Sajnos, ma már ott tartunk, hogy *másra nincs is pénz, csak értékpapírosra*. Megáll a kereskedelem és a gazdasági élet különösen most tavasszal éri az ebből természetesen folyó hihetetlen nagy pénzsűkét. Érdekes megjegyezni, hogy néhány nappal ezelőtt, mikor a kormány a gyapjuexportot lebonyolította, kénytelen volt az eladási ár felét az eladónak azonnal folyósítani, kik azonnal köztbe adták.

— Hihetetlen mértékben emelkedett a munkanélküli kereslet illetve jövedelem lehetősége is. Ha rövidesen nem sikerül a kormánynak a hitelét megjavítani és ha komolyabb és szigorúbb rendelkezésekkel nem gátolják meg az elburjánzott és tulhajtott spekulációt, rövidesen játébarlang lesz Magyarországon.

— Budapesten és a vidéken is alig áldoznak valaminél produktív beruházásokra. Kézpénzével mindenki a tőzsdén spekulál. A spekuláció természetesen átterjedt a gazdasági élet minden részére és vonatkozására. Így hiábavaló a kormány minden igyekezete és a sok milliárdos kivitel sem tudja tartani a korona árfolyamát. A legsúlyosabb hibát éppen a behozatalnál követték el. A laikus közönség még nem tudhatja, hogy a rendszertelen behozatal milyen

óriási károkat okozott Magyarországnak. Csak többet ne említsek, textilanyagot és készárukat is éppen tízszer annyit hoztak be az idei szezonban, mint a tavalyi év ugyanebben a hónapjaiban. — Ide sorozhatjuk a sok luxus autóbil, selyem, piperecikkek és más teljesen felesleges fényűzési cikkek behozatalát.

— A korona folytonos értékeltelenedése maga után vonja azt is, hogy a gazdák és a kereskedők visszatartják áruikat. A nagy- és középbirtokosok még eladták gabonafeleslegüket, a kisbirtokosok azonban, akiknél a gabonafelesleg többsége van, mindenképpen visszatartják. Megakadt az állatforgalom is. Érdekes megjegyeznünk, hogy tavaly igen nagy élő állat- és húsexportunk volt. Ezzel szemben az árak lényegesen lemorzsolódtak. Az idén a legminimálisabbra csökkent az állatexport és az árak mégis rohamosan emelkedtek. Egész Európa csodálatára ma már ott tartunk, hogy Magyarország, amelynek lakossága 65 százalékban östermeléssel foglalkozik, nem tud exportálni, mert a hazai árak már is lényegesen túlhaladták a világparitási árakat.

— Csak a legenergikusabb és legkomolyabb kormányintézkedésekkel lehet gátat vetni ennek a lehetetlen helyzetnek. Ha sürgősen nem jönnek üdvösebb rendelkezések, minden áldozat hiábavaló. — Értésülésem szerint, ha a helyzet továbbra is ilyen tarthatatlan marad, a kormány nem riad vissza a gazdasági szabadság újból való megszüntetésétől sem. Szó van arról ugyanis, hogy a legfontosabb élelmiszerek árát megkötik és kényszerrendszabályokat hoznak. A legutóbbi minisztertanácson ezen kényszerrendszabályok között elsőnek a behozatal szigorítását javasolták. Erre vonatkozóan érdekes adatokat mutatott be a devizaközpont vezetője. A kereskedők már úgy kérik a behozatali engedélyt, hogy a szükséges valutát majd maguk beszerzik. — Erre a legérdekesebb példa éppen az 1500 vagon liszt eladásánál mutatkozott. Mikor a kormány a szerződést a hollandusokkal megkötötte, azonnal jelentkeztek a nagymalmok és előadták, hogy ők is előteremtik három nap alatt a szükséges valutát. Ebből csak arra következtethetünk, hogy az országban igen nagy mértékben elszaporodott a zugvalutakereskedelem. Természetesen a kormány ezek ellen a valutaüzérek ellen is szigorú intézkedéseket kíván életbe léptetni. Hangsúlyozni kívánom, hogy a kormány még e héten foglalkozik ezekkel a fontos kérdé-

sekkel és minden bizonnyal erőteljes kormányintézkedések jönnek, hogy az ország gazdasági rendjét helyreállítsák.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

EZ NEM ARAD!

Amerikai módszer.

Hát tessék. Jön Amerika és tesz egy prozódót. Azt mondja Amerika Franciaországnak, hogy *6 kifizeti az egész jóvátételt. Huszonhatmilliárd aranyárka. Bagatell! Van ez az Amerika egy ilyen tíu, hogy belenyúl a kis labiba zsebébe és kifizeti azt a pár aranymilliárdot. Odamegy a francia izéhez, akinél deponálni kell az egész jóvátételt, egy darabban és kizámolja. Egy aranymilliárd, két aranymilliárd, három, tíz, husz, huszonhat. Kvitt! Legyen máskor is egy ilyen jóvátételhez szerencsém. Good beg! Mi az neki? . . .*

— E ténnyel a konfliktus Németország és Amerika között el lenne intézve. Amerika békét akar, minden áron. Kerülhet többé is, mint huszonhat milliárd aranyba. Egy-két milliárd nem differencia. A fő a béke. Pax! Szeressétek egymást, emberek. Hitelező az adóst. Adós a hitelezőt. Én, Amerika, én majd fizetek. Én leszek az a bizonyos nagybácsi, Németország és Franciaország között.

Olvasván ezt a tudósítást, vagyunk néhányan, akikben bizonyos gondolatok ébrednek. Például: *miért nem intézte el ezt a differenciát Amerika még a háború előtt? Vagy: miért van jóvátétel? Hát kellett valami olyant elkövetni, amit most jóvá kell tenni? Vagy: ha Amerika így, en bloc, elintézi a jóvátételt, miért nem intézi el, hogy az élők visszahajják a halottaikat? Vagy: miért nem talál formát arra is, hogy aki öt évvel lemaradt a világháborúban a pályáján, az életén, a jövőjén: ezért az öt esztendőért is jóvátégyék? Tessék kérem itt mindent jóvá tenni. Van mit. Tessék az egészet kifizetni. A raglán differenciát is. 1913-ban husz forintért vettem egyet. Ma négyezeröttszáz!*

Megmondom a szabómnak, hogy a számlát küldje ki Amerikába. Ott jóváteszik, amit itt Európában elkövet az ember. A husz forint és a négyezeröttszáz közötti differenciát *chifirozott táviratban tessék meg sürgönyözni az amerikai Fehér-Háznak. Vagy béke van, vagy nincs. Főur, fizetek! Jóváteszem a kávémat és két zsömlém ts volt. Irja jóvá. Majd Amerika . . .*

(f. t.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

— Anglia ipari válság előtt. Londonból jelentik: Anglia nagy ipari válság előtt áll, mert az építkezési, a bányai, a mezőgazdasági munkások sztrájkba szándékoznak lépni bérkövetéseik nem teljesítése miatt. A munkások azért nem hajlandók a munkások béremelési követelését teljesíteni, mert ez szerintük a természetellenesnek tenné.

Az alkotmány-reform.

(Szombatig letárgyalják. — Házkutatás a fascista-pártban. — Tiszázzák a Marianumot.)

Bucurestiből jelentik: Kormánykörök véleménye szerint az alkotmányreformot szombat estig a parlament mindkét házában részleteiben is meg fogják szavazni. A sajtószövetség képviselői tegnap memorandumot nyújtottak át a kamara elnökségének, amelyben az újságíró kongresszus határozata értelmében követelik az alkotmányreform sajtóra vonatkozó részének pótlását.

Az ügyészség felhatalmazására a rendőrség házkutatást tartott a román fascista-párt központi helyiségében, ahol iratokat és manifesztumokat koboztak el, melyekben bejelentik a harc kezdetét.

Ciujáról (Kolozsvárról) jelentik: Az egyik Kolozsvári román lap, hetek óta támadja a Marianum-intézet vezetését. A támadások alapján eljárás indult meg, amely a Marianumot teljesen tisztázta. (Rador.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Felrobbantott színház.

(Részletek a wiesbadeni színház égéséről.)

Wiesbadenből jelentik: A tűz, amelynek a wiesbadeni színház áldozatul esett, valószínűleg gyújtogatásból származik. Minden jel arra vall, hogy a tüzet gyújtogatás vagy robbanás okozta. Néhány nappal ezelőtt kifosztották a színház cipésműhelyét és a színházról lelopták a villámhárítókát. A tolvajok valószínűleg akkor helyezték el gyújtózsínort az épület kupoláján. Egy járókelő, aki a tűz kitörése előtt ellenőrző szemlét tartott, lángot vett észre, amely a kupola körül futott. Az őt is elmondta, hogy hatalmas csattanást hallott, mire az egész színház lángba borult. Gyors egymásutánban még három csattanás hallatszott és néhány perc múlva a kupola beomlott. Ebből arra következtetnek, hogy időre beállított bombát helyeztek el a színházban. Minden jel arra vall, hogy a bombát még a színház előadás alatt akarták felrobbantani. Megállapítást nyert, hogy a tűz egyszerre négy helyen tört ki. Mindezek után kétségtelen, hogy bűncselekmény történt. A rendőri nyomozás megindult, de mindezekig nem vezetett eredményre. A kárt hat milliárd márkára becsülik. A nézőtér és a folyósó nem pusztult el, ellenben a színpad a lángok martaléka lett. Wiesbaden városa elhatározta, hogy nyomban felépítteti a színházat. Azt hiszik, hogy az építkezések háromnegyed év múlva befejeződnek.

HIREK.

Harangszentelés.

(A pancotaiak egyházi ünnepe.)

Pancotán nagy ünnepélyességgel szentelték fel a görög keleti templom új harangjait. Az aradme gyei nagyközség ünnepéről röviden már megemlékeztünk. A szertartás részleteiről a következő kimerítő tudósítás számol be:

Békében három harangja volt a pancotai görög keleti templomnak, de a háboruban csak egy 300 kilógrammos harangot hagyták meg. Március 18-án, vasárnap két új harangot szenteltek fel. A harangokat Biszák József gyoroki harangöntő készítette. Az egyik új harang, amely 570 kg. súlyú és 60.000 lei értékű, Palco Lázár szőlőnagybirtokos és az ortodox román hitközségi gyűlés elnökének adományosa. A másik új harang, amely a hitközség tagjainak adományosa, 36.000 lei értékű és 200 kg. súlyú. A harangok eddig régi faállványon állottak, az új harangok felszerelésekor modern, vasból készült harangtartó állványt szereltek fel a templom tornyában.

Március 18-án vasárnap, a harangszentelés napján reggel nagy számban gyülekeztek a hívők és az érdeklődők a görög keleti templom előtt. Dél előtt 11 órakor ért véget a szokásos vasárnapi istentisztelet, amely után Lucuta Mihály siriai (világosi) görög keleti esperes, Leuca Fülöp és Jercosan János pancotai görög keleti lelkészek segédletével hozzákezdték a szertartáshoz. Az esperes imája után beszélték a harangokat, majd csigán a toronyba húzták. A szertartásnál az állami elemi iskolai énekkar Musca Maximilián tanító vezetésével vett részt. Az esperes prédikációjában Palco Lázár érdemeit méltatta, aki munkás és dolgozó életével jótétet vitt ki magának és sohasem felfedezett meg szegényebb sorsú embertársairól és a templomról, amelynek híve. Megemlékezett beszédében a harang adományozójának jelenlévő édesanyjáról, aki fiának istentéltető és igaz keresztény nevelést adott. A harangok első megszóllatása után a szertartás végét ért.

— Előléptetett bírák. A ma Aradra érkezett hivatalos lap közli, hogy dr. Ursu János, Nagy Dezső, Ohrenstein Árpád és Nistor Sándor törvényszéki bírák, Ficker Károly főügyész, Czégka Zdenko táblabíró a chisineui (kisjenői) és Popovicu Péter táblabíró, a radnai járásbíró vezetésű a VI. fizetési osztály második fokozatába léptették elő.

— Zita exkirályné naplója. Bécsből táviratozzák: Zita exkirályné legközelebb nyilvánosságra hozza ama feljegyzéseit, amelyeket az elhunyt Károly exkirálynak Svájcban repülőgépen való elutazása napjától a Marciában bekövetkezett haláláig vezetett.

— Budapesti kereskedők tüntetésből zárva tartották üzleteiket. Budapestről táviratozzák: Az ipari és kereskedelmi érdekviseletek ma a Vigadóban gyűlést tartottak a műhelyek, az üzletek és az irodák forgalmának szabaddá tétele ellen. Az üzleteket ez alatt a kereskedők tüntetésből zárva tartották. Határozati javaslatokat fogadtak el, amelyben követelik, hogy a korlátozásokat továbbra is tartsák fenn és kéri a műhelyek, irodák és üzlethelyiségek rekvirálásának megszüntetését, egyben beleegyeznek a bérek méltányos felemelésébe.

— Az osztrák legitimista-vezér harcias nyilatkozata. Bécsből táviratozzák: Wolff, az ismert osztrák legitimista vezér egy hírlapíróval folytatott beszélgetésében óvást emel, hogy a magyarok Ottó császárt, mint magyar királyt kisajátítsák a maguk számára. Wolff a csehek és a jugoszlávokat azzal fenyegeti meg, hogy nem marad más hátra, mint fegyveres erővel őket uralkodójuk elismerésére kényszeríteni, ha az adott esetben nem számolnak a tényleges viszonyokkal.

— Kiutasítják az idegeneket Lengyelországból. Varsóból jelentik: A lengyel kormány elrendelte, hogy mindazok a külföldiek, akik hatósági engedély nélkül tartózkodnak Lengyelországban, április 15-éig kiutasítandók. A rendelet következtében nagy kivándorlási mozgalom indult meg Délamerikába, Kubába és Mexikóba. Csúpan Varsóból március 20-áig mintegy harmincezer embert utasítanak ki.

— Moltke tábornok meghalt. Berlinből táviratozzák: Moltke tábornok, aki a világháború elején a német hadsereg vezérkari főnöke volt, ma hosszas szenvedés után meghalt. — Moltke tábornok fia volt annak a Moltkéknak, aki az 1870—71-es francia-német háborúban szintén vezérkari főnök volt és akinek akkor köszönhette Németország a francia hadsereg felett való győzelmét.

— A budapesti Vígyszínház amerikai turnéja. Budapestről táviratozzák: A Vígyszínház az ősszel amerikai turnéra megy, csakis magyar darabokkal, amelyeket az amerikai közönség angol fordításból már ismer. Ilyen darabok lesznek: „Az ördög“, a „Liliom“, a „Tayfun“, a „Kék róka“, a „Hattyú“, a „Táncosnő“, a „Piros bugyelláris“ és az „Ocskay brigadéros“. Előadásait Newyorkban, a Broadway-színházban kezdik, azután Chicagóban, Filadelfiában, Clevelandban és még néhány városban folytatják.

— Megakadályozott munkás-tüntetés. Budapestről táviratozzák: A sztrájkoló vasúnmunkások a Thökölyuton levő központi helyiségükben szakszervezeti gyűlést tartottak és utána zárt sorokban a Rákóczi-uton tüntető felvonulást akartak rendezni. A rendőrség azonban már a Rákóczi-ut kezdeténél, a Baross-terén feloszlatta a menetet. A munkások kerülő utakon a „Népszava“ Konti-utcai szerkesztősége előtt újra összeverődtek. A rendőrség itt ismét közbe lépett. Ezután néhány száz főnyi csoport a Marsailaisét énekelve a körútra vonult, ahol a rendőrség véglegesen feloszlatta a tömeget.

Kaiser-Boraxtól a köröm Olyan tiszta lesz, hogy öröm.
— Helyreigazítás. „Sváb nagygyűlés Ujaradon“ című minapi cikkünkben sajtóhiba folytán Schiller Armin név jelent meg Schiller Ervin német-sváb népszövegségi titkár neve helyett.

Glattfeldernél nem volt ház kutatás.

— A távozó püspök nyilatkozik a pásztorlevélről. —

Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Az utóbbi napokban egyes lapok igen sokat foglalkoztak Glattfelder Gyula dr. püspök ügyével és megírták, hogy a püspök lakásán a sziguranca emberei házkutatást tartottak s hogy a püspököt ismét a sziguranca rá idézték. Akadt bucsuresti ujság, amely azt adta hírül, hogy Glattfelder dr. püspököt a búcsú körlevél egyes kitételei miatt hadbírótság elé állítják s hogy nincs kizárva az sem, hogy esetleg letartóztatják. Glattfelder dr. püspök e híresztelésekre vonatkozólag a következőket mondotta:

— A házkutatásról szóló hír éppen olyan légből kapott, mint vele kapcsolatban a többi is. A szigurancahoz nem kaptam idézést és a sziguranca részéről senki sem járt nálam sem házkutatási, sem pedig más ügyben. Mikor a búcsú körlevél eredeti szövegének közlése miatt négy temesvári lapot lefoglaltak, engem is megidézték a vizsgálóbíróhoz. Farcaescu József dr. vizsgálóbíró első szavai azok voltak hozzám, hogy nem mint terheltet, hanem csak mint tanút hallgat ki s tudatta, hogy jogom van a tanuvallo mást megtagadni. Mikor kijelentettem, hogy vallani akarok, azt a kérdést intézte hozzám, hogy miképpen jutottak a lapok a körlevél teljes szövegéhez? Elmondottam, hogy miként máskor is, most is elküldtem a körlevél gépirásos másolatát a szerkesztőségeknek.

— Elfogott vagonfosztogatók. Az Aradi Közlöny megírta, hogy az állomáson egy vagonokat fosztogató bandát leplezett le a rendőrség. A bandának ma ismét két tagja került a rendőrség kezére: Szabó József és Vlaicu Miklós CFR munkások szemlévében. A két ember lakásán házkutatást tartottak és nagymennyiségű lopott holmit találtak. A nyomozás tovább folyik a banda többi tagjainak kézrekerítésére.

— Börönd árúk, uti készletek, női ridikülök, sport-árúk, futballok, teniszverők és labdák, játékarúk nagy választékban Hegedűs cégnél.

— Áprilisban — nyári napok lesznek? Az időjósok jóslásaiban kevéssé hisz a publikum, bár néha az időjósoknak is sikerül eltalálniuk az időjárást. A múlt év őszén például külföldi lapokban a következő időjósítás jelent meg: októberben egy ideig szárazság lesz, majd kevés csapadék; utána pedig hívős napok következnek; novemberben 15-éig hideg napok, 15-én és 16-án csapadék, ezt követően pedig megint ködös hideg. December közepéig sok hó esik, az időjárás egészen megváltozik. Karácsonykor még több hó lesz, úgy, hogy a téli sportot kedvelőknek örömteli ünnepük lesz. Az újesztendő bőséges havat fog hozni, ezzel szemben január végén már megkezdődnek a télyegi záporok; februárban nagy sár, pocso-lyva lesz, utána hó, majd megint eső. A nagyvárosokban a hó nem marad többé meg. Enyhé napok következnek, csak éjszakánként a fagypont körüli hőmérséklettel. Márciusban a hó már csak a magasabb fekvő helyeken lesz látható a tavasz előreveti árnyékát. Áprilisban pedig már valóságos nyári napok lesznek. Így szól a

melyek azt leközlötték. Magam csak március 9-én délután értesültem, hogy a körlevél, mint nyomtatvány cenzura köteles és hogy abból a cenzura kitételeket törölték. A lapok azonban akkor már megjelentek és nem értesíthettem őket a cenzuráról. Magam azonban alkalmazkodtam a cenzura kívánásaihoz és a körlevelet az előirt kihagyásokkal kiadtam meg az egyházmegye papjainak. Ennyit valótlan a vizsgálóbíró előtt s kérdésére még hozzátettem, hogy meggyőződésem szerint a körlevélben semmi olyan nem volt, ami Románia vagy a román nép érdekei ellen volna. Azóta engem senki ebben az ügyben nem hallgatott ki.

— Arra a kérdésre, mi igaz abból, hogy elutazása elé nehézségek merülnek fel, a püspök így felelt:

— Az elutazásom a rendes repatriálási eljárás szerint történik s mivel ez még sincsen elintézve, talán ebből származtak a különféle kombinációk és kitalálások. Semmi akadályt nem gördítenek távozásom elé, mert hiszen ez a Kormányval való megegyezés alapján történik. Irataim a rendes hivatalos utat teszik meg s úgy tudom, hogy az ügy most a Kolozsvári repatriáló hivatal előtt van. Minden percben várom az elintézet s amikor az megérkezik, azonnal elutazom.

Híradás, amely októberben jelent meg. Mivel pedig októbertől március elejéig körülbelül beváltak a jóslások higvjünk a hátralevő prognózisban is, hogy t. i. áprilisban már nyári napok következnek.

— Halálozás. Egy kisfiút ragadt ki tegnap a szeretett szülők kariaiból a kérélhetetlen halál. Dr. Hendl Béla és neje született Maresch Tilda a mélyen sujtott szülők, akiknek Béluska nevű gyermekük élete negyedik tavaszának első napján hosszú és kínos szenvedés után meghalt. Temetése pénteken délután lesz.

— A Hajósegylet elnöksége közli, hogy közgyűlést f. hó 24-én, szombaton este 6 órakor tartja a Fehér Kereszt gyémánt termében. Utána társasvacsora.

— Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége értesíti tagjait, hogy a háztulajdonra vonatkozó adókról dr. Székely Aladár egyesületi ügyész ma pénteken d. u. 6 órakor a városháza disztermében felolvasást tart, melyhez úgy a szövetségi tagok, valamint az érdeklődők is meghívotnak.

— Öngyilkos asszony. Ma telefonon jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Mihovin Valérné 38 éves moceai (apateleki) asszony hosszú idő óta tartó súlyos betegsége miatt meguntta életét és felakasztotta magát. Holttestének eltemetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

— Kassay Pál állatorvos hazaérkezvén, rendelését megkezdte naponként d. u. 2—3 Strada Pascariilor 3. (Thököly Imre-u. 3.) alatti lakásán.

— Az Astra-gyár tolvajai. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Kiss András és Nagy Sándor napszámosokat, akik az Astra-gyárból nagy mennyiségű réztárgyakat és szerszámokat loptak. Megindult ellenük az eljárás.

Gömbös — Bethlen ellen.

(Hullámok a magyar politikában.)

Budapestről táviratozzák: Gróf Bethlen István miniszterelnök és Rakovszky Iván belügyminiszter tegnap a parlamentben elmondott beszédei következtében csak látszólag simultak a politikai hullámok. Gömbösök a párt kebelében orientálódnak és Gömbös Gyula nagyatádi Szabó Istvánnal, Wolff Károllyal, Ernesttel, Hornyánszkyval, Eckhardttal és Zsilinszkyvel folytat tárgyalásokat. — Gömbös egy tegnapi cikkében Bethlen közepjáról kijelenti, hogy azon csak azok járhatnak, akiknek nincsenek saját gondolataik és elhatározásaik, vagy akik saját gondolataikat nem akarják az első harcvonalban képviselni. Szerinte amint nem lehet közeptről beszélni a militarizmus és pacifizmus, a szociálizálás és a magántulajdon között, úgy nincsen közeptről a fajgyenlőség és fajvédelem között. Válságos időkben csak kiforrott, zárt egészét képező rendszerek győzedelmeskedtek. A határozatlan irányoknak mindig bukás volt a következményük: A közeputon nem lehet ujjáépíteni. A kormánynak az utóbbi idők eseményeinek hatása alatt revidálni kellene a politikáját, még mielőtt nincsen késő. Eddig Gömbös cikke. Az egységspárt mérsékeltbb része egyelőre a várakozás álláspontján szilárdan kitart a Bethlen tegnapi beszédében kifejtett álláspontja mellett.

Revolveres igazoltatás.

(Egy magánhivatalnok agyonlőtt egy egyetemi hallgatót.)

Budapestről táviratozzák: A Turulszövetség megtiltotta az egyetemi hallgatók igazoltatását és tilalmában hangsúlyozta az egyetemi hallgatókat, magabizonyosító szövetség, hogy a tilalomnak ellenszegülőket fegyelmi eljárás alá vonja. Ennek dacára ma éjjel a Horánszky-utcában négy ifju igazoltatta az erejéről és afféjeiről híres Rónay Lászlót aki egy másik férfi társaságában volt. Az egyik megragadta Rónay vállát, aki ökölsapással lödítette el magától támadóját és azt mondotta, hogy ajánlja, csendesen menjenek haza, mert különben megölik. Rónay elkérte barátja revolverét s azt felhúzott ravaszszal támadójára fordítva ezt mondta:

— Revolver, van nálam, aki hozzámnyúl, ledövöm! Forduljanak sarkon!

Czillinger Antal közgazdasági egyetemi hallgató, aki Rónayra támadt, ezt felelte:

— Nem félek egy zsidótól!

Ekkor a revolver elsült és a golyó Czillinger hasába furdott. Czillinger azonnal a Rökus-kórházba vitték, ahol megoperálták. Az orvosok remélik, hogy életben marad. Rónayt letartóztatták. Czillinger társaságában Kürthy Sándor, Kürthy József és Kertész Sándor egyetemi hallgatók voltak Rónay kihallgatásakor azzal védekezett, hogy a revolverlövessel csak riasztólövést akart tenni és azt is jogos önvédelemből tette Rónay László 42 éves, katolikus és magánzó.

Budapestről táviratozzák: Az egyetemeken ma is több helyen összetűzés volt és a zsidó hallgatókat nem engedték be. Az egyetemi hatóságok értesítették a zsidó hallgatókat, akik a mostani rendkívüli viszonyok miatt a ka-

talogusolvasásakor nem lehetnek jelen, hogy távolmaradásukat igazoltnak tekintik.

Irodalom, művészet

Szöktetés a szerályból.

(A Mozart-opera bemutatója.)

Mozart, az édes festvér, ma este leszállt egy percre az aradi színház orkeszterébe. (Mi láttuk a házat, Salzburgban, ahol született.) A Hotel Bristolal szemben kalaphevéve szokás járni, s a salzburgi dóm harangtornya este hat órakor üveghangon csiripeli a nagy költő vidám melódiáit bele az örökéletbe. S a szobor ilyenkor megelevenedik, lent, a Mozart-platzon és biztosan dirigál is. Mozart városában járni elég ahhoz, hogy a nézőtérben, ahol a szerályból való szöktetésre lesünk, fölfokozott várakozással álljunk. (Hogy égett el zsenije ezekben a vidám és bájos témekben, hogy fogyasztotta magát az alkotásban, hogy tört össze, mint az üveg! Páfuma a zseni és az alkotók végzeté volt, rossz tüdő közé ekelt szívet véselt, vérből és ezüstből.) S minden hang, ami felénk árad, most vér és ezüst. Peng, mint a régi Guiden az Altdeutsche Weinstube fából faragott asztalán. S vérzik, mint egy régi ós, akibe valamilyen dar da szaladt, s aki erre megijodott.

Mozartnak, az édes, ifju festvérnek aradi látogatása jól sikerült. De kell szögezni, hogy első sorban Csányi Mátyás érdeme a bemutató, s meg kell írni, hogy ez a vidéken merésznek mondható kísérlet nagyjában olyan forró sikert hozott, amire dirigenis és direktor egyformán büszkék lehetnek.

Nagyon becsületes és föltötte művészi munkát végzett Csányi az aradi orkeszterrel, amit egészen biztosan nehéz lehetett a mozarzi lágyágok és csipkézettsegekhez — szinben és tónusban — hozzászoktatni. De az orkeszter befődött a karmesteri energiának és egy-két kisebb félreértéstől eltekintve, kész, egész és igazi Mozart-muzsikát adott. A sikert főleg a második és harmadik felvonás közti török-induló briliáns interpellálása hozta meg. (A megértő és előkelő izlésű közönség, — olyan, amilyent ritkán látunk a színházban — a másodszori ismétléssel sem télt be.) Külön kell szólni még a szerenád-jelenetről és a fináléről is, aminek báját, frissességét, finomságát és harmóniáját a zenekar tökéletes megoldásban adta.

Az előadás méltó volt a dirigens ambíciójához. Z. Várady Margit Constanzája olyan zenei és hangteli teljesítmény, amit fővárosi színpadokon is készséggel elismerének. A művésznő ma este kitűnően volt diszponálva, hangja csillogó és üde fényének legszebb

jeleit ragyogtatta. Kertész Vilmos líral, lágy, hajlékony fenorja, Rácz Imre hatalmas iskolája, főnyesen domináns basszusa és kedvesen burleszk játéka. Fahdy és Halmos Mici igyekezete komoly, kitűnő összjátékot és ritka muzsikális élményt adtak. Olasz Szelim bassz szerepében maszkban és megjelensben adott színészi tanubizonyságot. A rendezés minden bizonnyal az előadás külön érdeme: Szines, ragyogó, ötletes beállításokban bővelkedett. A közönség a vendégművészeket, az együttest, a zenekart és Csányi Mátyást melegen, szeretettel és lelkesülten tapsolta minden felvonás után a függöny elé. A színház értékes, becsületes feladatát becsületesen és értékesen oldott meg. 71. 17

A színház heti műsora. Péntek: Szöktetés a Szerályból. C. bérlet Szombat: Liliom. A. bérlet. Vasárnap: délután: Áruló melódiák. Vasárnap este: Liliom, B. bérlet.

Elfogott gyermekgyilkos aradi anya.

(Akit a kényszer hajtott a gyilkosság helyére.)

Az elmúlt év október negyedikén a Tribunal Dobra (Boczkó-utca 8. szám alatt levő istállóban a cselédség kellemetlen büzt érzett. Kutatni kezdett és elásva a padló alatt rémes leletre akadt. Egy csecsemő felosztásnak induló holtteste volt az istállóban eltemetve. Az orvosi vizsgálat akkor megállapította, hogy a csecsemő gyilkosságnak lett az áldozata. Az aradi államrendőrség szigorú és körültekintő nyomozást vezetett a gyilkos kézrekerítésére amely azonban hosszú időn át nem járt eredménnyel. Versigán János rendőrtisztviselő vezette a nyomozást, kihallgatta a házban lakókat és a környékbeli házak lakóit is, házkutatásokat tartott, de mindez teljesen eredménytelen maradt. Az elmúlt hónapban arról értesült a rendőrtisztviselő, hogy abban a házban egy Grahovszky Julia nevű cselédleány lakott, aki hónapokkal ezelőtt eltűnt. Megállapította a nyomozás, hogy a cselédleány eltűnése körülbelül egy időre esik a csecsemőhulla felfedezésének idejével. Ez a körülmény gyanússá tette a rendőrség előtt Grahovszky Juliát és széleskörű nyomozást indított az eltűnt cselédleány kézrekerítésére. A cselédleányt azonban nem sikerült elfogni. A napokban azután érdekes adatok vezettek a cselédleány nyomára.

A bűnügyi krónikákban gyakran jegyezték fel olyan esetet, amikor a bűnöst ellenállhatatlan erő kényszerítette, hogy ellátogasson arra a helyre, ahol tettét elkövette. A gyermekgyilkos anya szintén ilyen ellenállhatatlan kényszer hatása alatt látogatott be valamelyik környékbeli faluból Aradra és amikor azt remélte,

Szöktetés a szerályból. Mozart remek operája pénteken este is színpadra kerül. A főszerepeket Z. Várady Margit, Halmos Mici, Rácz Imre, Kertész Vilmos játsszák.

A Liliom-ot, Molnár Ferenc nagyhatású életképét szombaton este ujjítják fel az aradi színházban. Az illusztris szerzőnek talán ez a legemberibb darabja és éppen ezért már évek óta szeretetét fogadta a közönség. Az aradi reprint különös gondokkal készítik elő. A főbb szerepeket Gergely Gizi, Tökés Anny, Jávor, Darvas, Szántó és Selmeci játsszák. A Liliomot vasárnap este is műsoron tartják.

Telmányi Emil április hó 4-én tartja egyetlen hegedű hangversenyét az aradi Kulturpalotában. Jegyek elővételben Scherhag-nál kaphatók.

Rosé vonósnégyes hangversenye március 29-én. Jegyek Blochnál.

Az áruló melódiák, a színház legutóbbi operettjüdjonsága vasárnap délután mérsékelt helyárok mellett kerül előadásra. A vezetés szerepeket Halmos Mici, Balogh Böske, Galetta Ferenc, Bányász István és Selmeci Mihály játsszák.

hogy senkisék látja, belopódzott a Boczkó-utca 8. számú házba, felve körülnézett, fejkendőjét a szemére húzta, görnyedten és és remegve nyitott be az istállóba, ahol gyermekét meggyilkolta. Így látta ezt egy ott lakó leány, akitől a rendőrség megtudta, hogy Grahovszky Julia visszajött Aradra, mert visszavonzotta őt egy gyilkosság színhelye. A rendőrség ismét nyomozni kezdett, hogy letartóztassa a bűnbeesett cselédleányt és állandó megfigyelés alatt tartotta a Boczkó-utca 8. számú házat. Grahovszky Julia tegnapelőtt ismét bement az istállóba, leborult a padlóra és hangosan zokogni kezdett. Így találta meg a rendőrség a gyilkos anyát, amint görcsökben vonaglott az istálló padlóján, azon a helyen, ahol meggyilkolt gyermekét elásta. A rendőrség letartóztatta Grahovszky Julia töredelmesen bevallotta, hogy azért gyilkolta meg gyermekét, mert szegyelte és amugy se tudta volna el tartani, mert mindketten éhen pusztultak volna. A szerencsétlen, megtört teremtetést a rendőrség ma átkísérte az ügyesség fogházába.

Vilmos császár második felesége a császárné címet használja. Berlinből jelentik: Pomerániának egyik városából üdvözlő táviratot küldtek február elején Vilmos császárnak Doornba. A táviratra a minap érkezett a válasz levélben. A levél szövege ez: „Doorn-kastély. A császár megindult szívvel mond forr köszönetet jókívánságaiért. A magam nevében is üdvözlöm önöket. Hermina császárné.”

Megérkeztek!

Legújabb kabát kosztüm ujdonságok állandó nagy raktár, valódi angol férfi szövetekben, keztüi, harisnya, szőnyeg, csipkefüggöny nagy választékban

Orient divatáruház

Bulev. Reg. Maria No. 18. (Salacz-utca sarok). 1513

Közgazdaság. A korona esése.

A magyar korona tegnapi 0.13-as árfolyamáról ma 0.10-re esett már a nyitásnál, de ezt az árat a zártilig megtartotta. A budapesti Devizaközpont árjegyző lapja nem követi a zürichi koronaállást. Mai jelentésében közölt árak 12.75-ös zürichi paritásnak felelnek meg. Ma még nem tudni, hogy a korona utja mi lesz. A francia frank és a cseh korona ismét emelkedett Zürichben.

Aradi valutaárak. (Március 22.) Francia frank 14.20, svájci frank 40, magyar korona 0.0455. osztrák korona 0.0031, dinár 2.05, dollár 214, szokol 6.10, lira 9.90, márka 0.0140, angol font 990. — **Külfizetések:** Budapest belföldi 24, külföldi 20, Bécs 330, Berlin 0.0109, Belgrád 2.25, Prága 6.35, Milano 10.35, Páris 14.60, Zürich 40, Newyork 213, London 1005.

Bucuresti tőzsdézárlat. (Március 22.) **Külfizetések:** Páris 14, Berlin 0.0110, London 995, Newyork 211, Milano 10.20, Zürich 39.50, Bécs 0.0031, Prága 6.35, Budapest 0.07. — **Valuták:** Napoleon 800, márka 0.0150, léva 1.30, török lira 1.25, angol font 1000, francia frank 13.90, svájci frank 40, lira 10, drachma 2.75, dinár 2, dollár 213, lengyel márka 0.0060, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.06, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Március 22.) Berlin 0.0261, Newyork 542.50, London 2544, Páris 37.15, Milano 27.05, Prága 16.10, Budapest 0.10, Belgrád 555, Varsó 0.0140, Bécs 0.00753750, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Március 22.) Berlin 0.0261, Amsterdam 214, Newyork 542.50, London 2543, Páris 37.20, Milano 26.875, Prága 16.10, Budapest 0.10, Belgrád 5.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Március 22.) Napoleon 14800, Amszterdam 1583—1623, **Bucuresti 18.50—19.50,** London 18825—19225, Berlin 0.1950—21.50, Róma 200—206, Páris 275—285, Prága 119—123, Zürich 740—765, Bécs 0.0550—5.70, Belgrád 41—43, Newyork 4015—4090, Varsó 0.1050—11.50.

Budapesti értékpapír tőzsdé nyitás. (Március 22.) Salgó 135000, Rima 18700, Déli vasút 14000, Kőszén 350000, Államvasút 77000, Cukor 430—470.000, Ganz-Danubiusz 2.750.000.

= **Nyolcmilliárdos fizetésképtelenség.** Berlinből jelentik: A berlini tőzsdén ma jelentették be, hogy a sorai W. A. Richter gabonakereskedő cég bejelentette fizetésképtelenségét. Passzívuma 8 milliárd marka. A Richter-cég főleg tengerivel foglalkozott és míg a tengeri ára Berlinben január végén 60.000 marka

volt métermázsanként, addig most 40.000. A cég így minden vaggon kukoricán hét és félmillió márkát veszített.

= **Új rendelet a devizaforgalom enyhítésére.** A devizaellenőrző központi hivatal körrendeletet bocsátott ki, amely részben enyhíti a devizatorvény szigorúságát. Így megengedi, hogy a jogosítvánnyal nem bíró bankok február 28-ig a köztö devizaüzleteiket fedezhessék. Az ilyen irányu devizaüzletekről jelentést kell tenni az ellenőrző hivatalnak. Az új rendelet megengedi, hogy a jogosítvánnyal nem bíró bankok effektív idegen pénzeket vehessenek és eladassanak. A központi ellenőrző hivatal körrendeletében felszólítja az összes bankokat, hogy a február hó 28-ika előtti külföldön levő szabad, vagy blokált lei készleteiket jelentsék be. A bankok tartoznak hetenként külföldi lei készleteikről jelentést tenni az ellenőrző hivatalnak. A szabad lei készletből ezután csak a hivatal engedélyével lehet bármilyen kis összeg felett rendelkezni, míg eddig százezer leig szabad volt a külföldi letétek forgalma. A pénzbeaváló intézetek tovább folytathatnak effektív külföldi pénzekkel való kereskedést, azonban erről naponként jelentést kell tenni az ellenőrző hivatalnak. A rendelet végül jelzi, hogy az új jogszabványok iránti kérvények most vannak tanulmányozás alatt és az engedéllyel bíró bankok számát emelni fogják.

Mozi.

Mabuse második része, ha lehet, még nagyobb sikerrel debütált az Apollóban, mint az első rész. A csodás filmjáték mint valami éles tükrör tárja elénk a ma életének ezernyi tülekedését; a világháborút követő forradalmi áramlatok rést ütöttek a társadalmi rendet védő erkölcsi korlátokon és megnyitották az utat a felforgatók részére, akik mohón törtek elő, hogy a zavarosban halászsanak. A tagadás hamis prédikátorai generációkat mételeztek meg téveszméikkel, az elhintett konkoly felburjázott és megfojtotta a hitet az ingatag lelkekben. Ez a korszak dr. Mabuse, a nagystífü kalandor ideje, akinek lelkét a nitzschei déliabók vesztegették meg. Embertől ember akar lenni — Übermensch, aki tulteszi magát a jó és rossz etikai rendjén, hogy korlátlanul uralkodhassék embertársain. Dr. Mabuse ellenfele, Wenk államügyész az emberi közösség törvényeinek tántoríthatatlan öre, aki halált megvető bátorsággal veszi fel a harcot a veszedelmes kalandorral, hogy diadalra juttassa az erkölcsi világrendet. A Mabuse második része még pénteken, szombaton és vasárnap kerül előadásra az Apollóban.

• A Névtelen vár. Jó kai Mór világhírű regénye kerül pénteken bemutatásra az Urániában. A nagyszabású filmet, amely a legkiválóbb magyar regényírónak egyik legszebb legpoetikussabb alkotása, egy részben, egyetlen előadásban vetíti az Uránia. A Névtelen vár történelmi levegőt lehel, a szerencsétlen sorsra jutott Mária Antoinette francia királynénak leányáról, Marie hercegnékirálynéjéről szól, annak megre-

zőn szomorú élettörténetét adja. A film érdekessége, hogy szereplői mind magyarok, a magyar filmművészek legelső sorából valók: Czar-toriskij Mária, Lukács Pál, Fenyvessy Emil, Törzs Jenő, Szécsi Fer-kó. A Névtelen vár pénteken és szom-baton látható az Urániában.

Nyolc napig eltorlaszolva

(Egy házaspár véres tragédiája.)

Bécsből jelentik: A Bécs mel-letti Schwechát községben Wild-West meséibe illő rémtörténet ját szódott le a napokban. A bécsvidé ki törvényszék nyolc hónapi fog-házra ítélte egy verekedésből kifo-lyólag Brunner József schwecháti lakatosmestert. Brunner azonban nem volt hajlandó kitölteni a büntetést és elbarrikádozta magát házában. Oda senkit be nem engedett, s csak a felesége közelített meg a ház ablakait, naponta egy-szer, amikor is tőle kivételesen el fogadta az a napra szükséges élelmet. Brunner egyébként egész nap vagy a ház eltorlaszolt kapu-ja mögött, vagy az ablaknál állott töltött revolverrel és várta a csendőröket, akik érte jönnek. hogy beszállítsák a fogházba. — Minden arra járót figyelmeztetett, hogy élve senki nem teszi be lábát a házába. A schwehái polgár-mester Fasching József jobb belátásra akarván őt birtni, a Kapu fe-lé közeledett, mire Brunner rálőtt. A polgármester súlyos sebet kap-va, a ház előtt esett össze. Ekkor azután a csendőség is megsofál-va a dolgot, elhatározta, hogy most már élve vagy halva be kö-zelítenék Brunner. Nyolc csendőr vonult fel rajvonalsban a ház ellen, és valóságos tűzharc fejlődött kf, amíg a földön csuszva, a lakatos-mester golyózápóra közepette, el-érték a házat és kifeszítették a ka-put. A belső szobákban azután vé rében fetrengve találták meg Brun-ner és feleségét. A férj, mintán-ty úgy látszik, minden töltenye kiö-gyött, feladta a harcot és egy bo-nyolyával keresztülvágtá először a

felesége, azután a saját nyakát. A szerencsétlen ember pár percnyi kímélődés után meghalt.

Gróf Károlyi nem mehet Amerikában.

Budapestről jelentik: Gróf Ká-rolyi Mihály környezetéből kiszivár-gott hírek szerint amerikai agitációs körutat tervezett. Számítását azon-ban keresztülhuzta az amerikai kö-vetség, amely szerint mint alkalmat-lan idegentől, meztagadta tőle az ut-level láttamozását. Károlyi mostan-ban gyakran küzd anyagi zavarok-kal. Eddig néhány olasz és francia arisztokrata pénzelte, azonban uja-ban ezek sem támogatják. Károlyi je-lenleg egy olasz bankárral tárgyal, birtokai elkobzását a mai magyaror-szági politikai rezsim bosszújának tünteti fel és kölcsönt akar szerezni elkobzott birtokaira.

A szerkesztésért.
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzurat
IOAN NICHIN

Lapkiördőpár felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

